

העלות לכלכלת ישראל מהארכת שירות המילואים

חן הרצוג, כלכלן ראשי ושותף, BDO

11 במרץ 2024

הוכן עבור

1. רקע ומתודולוגיה
2. מרכיבי העלות למשק מתיקון חוק המילואים
3. עלות משקית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית
4. צמצום עלות משקית מהרחבת בסיס הגיוס
5. נספחים

הוכן ע"י חן הרצוג, יעל ערמון, ידין גינדין וחנה טובה גליקסמן

הנטל הכלכלי של המלחמה, כולל, בנוסף לגידול בתקציב הבטחון, גם גידול בסדר הכוחות הנדרש לצה"ל לשנים הקרובות. לצורך כך הממשלה מבקשת תיקון החוק להעלות תקרות ימי המילואים לחיילי מילואים ולהארכת גיל הפטור ממילואים בכ-5 שנים.

השיח הציבורי-כלכלי אודות תיקון חוק המילואים מתבסס כיום על העלות התקציבית בלבד, תוך התעלמות מעלויות נוספות לכלכלת ישראל.

מבחינה כלכלית, בנוסף לעלות התקציבית למדינה, הגדלת מכסת ימי המילואים השנתית גורמת לעלויות כלכליות משמעותיות לכלכלת ישראל. זאת כיוון שמעבר להשפעה הישירה על גידול בתקציב המדינה, תוספת ימי מילואים מביאה לפגיעה בפעילות העסקית במשק, פוגעת בתעסוקה ובהכנסות בת/בן הזוג, וכן גורמת לאובדן ימי לימודים ושעות פנאי של משרתי המילואים.

עבודה זו בוחנת את העלות המשקית השנתית כתוצאה מהגדלת מכסת ימי המילואים בתיקון חוק המילואים המוצע. הבחינה מתבססת על מידע כומבי ואומדני BDO.

הארכת שירות המילואים צפויה לגרום לעלות שנתית בסך 5.8 מיליארד ₪ לכלכלת ישראל. עלות משקית כוללת זו גבוהה פי 2.4 מהעלות הישירה לתקציב המדינה אשר נמצאת במוקד הדין הציבורי כיום. הערכה זו מתבססת תחת הנחה של מימוש חלקי בגובה 35% בלבד בהגדלת מכסת ימי המילואים בתיקון החוק, בהתאם לשיעור המימוש הקיים. מצב של החמרת המצב הבטחוני שיחייב הגדלת ניצול מכסות ימי המילואים ב-10% נוספים צפוי להביא את העלות למשק ל-8.1 מיליארד ₪.

הפגיעה הכלכלית מהארכת שירות המילואים בסך 5.8 מיליארד ₪ לשנה כוללת עלות תקציבית של 2.4 מיליארד ₪ לשנה, כגיעה נוספת בתוצר הלאומי עקב העדרם של משרתי המילואים מהעבודה בעלות של 2.1 מיליארד ₪ לשנה, כגיעה כלכלית בתעסוקת בת או בן הזוג בתקופת המילואים בהיקף של 0.6 מיליארד ₪ לשנה, ואובדן ימי לימודים וערך הפנאי בעלות של 0.8 מיליארד ₪ לשנה.

עלות זו מתבססת על הנחות שמרניות, שכן אינה כוללת פגיעה אפשרית נוספת בעצמאים ועסקים עם תום שירות המילואים, וכגיעה בתעסוקת בני הזוג של המשרתים מעבר להגדרה בחוק תעסוקת נשים.

המחקר של BDO בחן את המשמעות הכלכלית של חלופה להגדלת הסד"כ הצבאי באמצעות הגדלת בסיס הגיוס לשירות סדיר, במקום הגדלת מכסות ימי המילואים.

תוצאות המחקר מראות כי מבחינה כלכלית חלוקה שוויונית יותר של הנטל באמצעות הרחבת בסיס הגיוס מאפשרת חיסכון משמעותי של העלות המשקית הנגזרת מהגדלת מכסת ימי המילואים.

משרתי המילואים נמנים על שכבה יצרנית מרכזית במשק, אשר כוללת שכירים, עצמאים ומנהלים בעלי השכלה וניסיון, הנמצאים בתקופת שיא כושר העבודה שלהם. אבדן ימי עבודה כתוצאה מהארכת שירות המילואים שלהם מהווה על כן פגיעה משמעותית בתפוקת המשק. מנגד, גיוס צעירים בגילאי 18-20 מייצרת כגיעה פחותה באופן משמעותי, שכן מדובר בחתך גילאי שגם אילו היה מועסק, הינו בעל תרומה מופחתת לתוצר בשל היותו חסר ניסיון תעסוקתי וללא השכלה אקדמית ומקצועית.

ממצאי הדו"ח מצביעים על חסכון כלכלי של 70% מהעלות למשק הלאומי בחלופה של הרחבת בסיס הגיוס לשירות הסדיר מול חלופת הארכת ימי המילואים, כלומר חסכון של 4.2 מיליארד ₪ לשנה.

החיסכון למשק הלאומי מהרחבת בסיס הגיוס מול הגדלת ימי המילואים, נובע מהפער בין ההפסד העודף למשק, אשר נגרם משירות מילואים בגיל העבודה, לבין חלופה של גיוס בני 18 אשר אינם בכוח העבודה, ופטורים כיום משירות צבאי.

העלות הכוללת למשק של כל יום מילואים מוערכת על ידנו בכ-2000 ₪ לעומת עלות כוללת של כ-600 ₪ ליום בלבד של חייל בשירות סדיר. לצורך מימוש חיסכון כלכלי זה, תידרש הרחבת הסד"כ הסדיר בכ-9,000 עד 12,000 חיילים, המהווים 20% עד 25% מהיקף תלמידי הישיבות הגבוהות בישראל בשנת 2023.

יצויין כי לצורך הערכת העלות למשק הלאומי, הונחה הנחה שמרנית כי ההפסד למשק מאובדן ימי לימוד בישיבה זהה להפסד למשק מאובדן ימי לימוד באוניברסיטה.

כמו כן, אומדן החיסכון אינו כולל תועלות עקיפות למשק מהרחבת בסיס השירות הסדיר, אשר כוללות במקרים רבים הכשרות מקצועיות שתורמות לשילובם של החיילים בכוח העבודה לאחר השירות, ובכך להגדלת ההכנסה והתוצר הלאומי.

סוגיית הארכת שירות המילואים מול הרחבת בסיס הגיוס לסדיר כוללת בנוסף להיבט הכלכלי גם שיקולים ערכיים, חברתיים ותרבותיים חשובים. מסמך זה דן בהיבט הכלכלי ולא בחן שיקולים נוספים אלו. אנו תקווה כי מחקר זה יסייע לקבלת החלטות מושכלות תוך שקלול של ההשלכות הכלכליות בסוגיה חשובה זו.

מיליארדי ₪	הארכת שירות מילואים	הרחבת בסיס הגיוס
כגיעה עלות תקציבית	2.4	0.2
ישירה בתוצר	2.1	-
כגיעה בתעסוקת בני זוג	0.6	-
הפסד לימוד ופנאי	0.8	1.4
סה"כ עלות משקית	5.8 מיליארדי ₪ בשנה	1.6 מיליארדי ₪ בשנה
חסכון מהרחבת בסיס הגיוס	4.2 מיליארדי ₪ בשנה	

לפי תרחיש בסיס.

כמות הימ"מים העתידית תבסס על צרכי המערכת בזמן אמת. משכך, בהתבסס על אומדני ימ"מים בפועל ועל שיעור השינוי המשתקף מן החוק המוצע, נבחנו 3 תרחישים להערכת העלות המשקית מתוספת ימ"מים שנתית בחוק המילואים. ראו נספח לפירוט התרחישים.
עלות תקציבית ישירה של גיוס חייל מילואים מוערכת בכ-800 ₪ ליום, הכוללים את עלות השכר והתגמולים הנלווים.

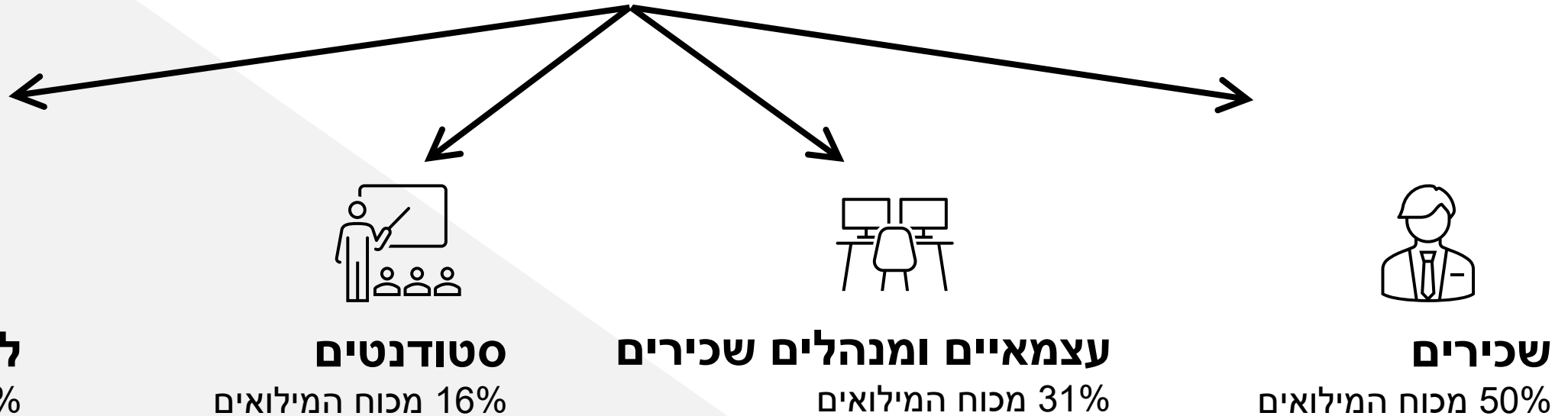

רקע ומתודולוגיה

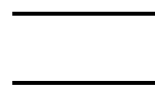
- השיח הציבורי הכלכלי אודות תיקון חוק המילואים מתבסס כיום על הצגת העלות התקציבית בלבד כפי שמשתקפת מנתוני משרד האוצר תוך התעלמות מעלויות נוספות לכלכלת ישראל.
- מבחינה כלכלית, בנוסף לעלות התקציבית למדינה, הגדלת מכסת ימי המילואים השנתית גורמת לעלויות כלכליות משמעותיות לכלכלת ישראל. זאת כיוון שמעבר להשפעה הישירה על גידול בתקציב המדינה, תוספת ימי מילואים מביאה לפגיעה בפעילות העסקית במשק, פוגעת בתעסוקה ובהכנסות בת/בן הזוג, וכן גורמת לאובדן ימי לימודים ושעות פנאי של משרתי המילואים.
- עבודה זו בוחנת את העלות המשקית השנתית כתוצאה מהגדלת מכסת ימי המילואים בתיקון חוק המילואים המוצע. הבחינה מתבססת על מידע פומבי ואומדני BDO.
- הארכת שירות המילואים צפויה לגרום לעלות שנתית בסך 5.8 מיליארד ₪ לכלכלת ישראל. עלות משקית כוללת זו גבוהה פי 2.4 מהעלות הישירה לתקציב המדינה אשר נמצאת במוקד הדיון הציבורי כיום.

תמהיל מצבת חיילי המילואים בישראל

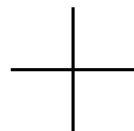
- כוח המילואים מורכב ברובו מאזרחים בגילי 21-44 כאשר העלות המשקית מהרחבת מכסת ימי המילואים מושפעת ממעמד התעסוקתי של חיילי המילואים.
- שיעור גבוה של עצמאיים ומנהלים שכירים בקרב משרתי המילואים מביא לפגיעה משקית גבוהה אף יותר.
- הפסד התוצר כתוצאה משירות המילואים מושפע בראש ובראשונה מהיעדרות משרתי המילואים מעבודתם וכן מתקופת חפיפה הנדרשת עם חזרתם לעבודה ופוגעת גם היא בתפוקת העובד והמעגלים סביבו.
- בעבודה זו נלקחה הנחה שמרנית לפיה אין פגיעה משקית לאחר חזרת העובדים לעבודה, כלומר הונחה תפוקה מלאה מיד עם חזרתו מהמילואים.
- כמו כן, לא הונחה פגיעה חמורה יותר בעצמאיים ועסקים קטנים.

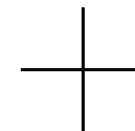
עלות משקית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית

הכסד לימוד ופנאי

פגיעה בתעסוקת בני זוג

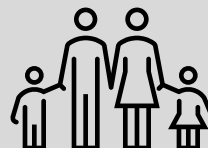

פגיעה בתוצר

אבדן שעות לימוד ופנאי
כתוצאה מתוספת ימי מילואים

צמצום שעות עבודה של בני זוג של
משרתי מילואים

פגיעה תקציבית

פגיעה בפעילות עסקית במשק

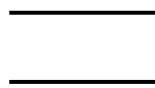

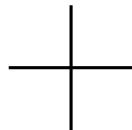

**מרכיבי העלות למשק
מתיקון חוק המילואים**

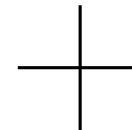
עלות משקית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית

הכסד לימוד ופנאי

פגיעה בתעסוקת בני זוג

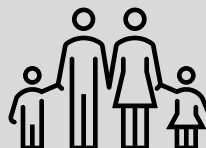

פגיעה בתוצר

אבדן שעות לימוד ופנאי
כתוצאה מתוספת ימי מילואים

צמצום שעות עבודה של בני זוג של
משרתי מילואים

פגיעה תקציבית

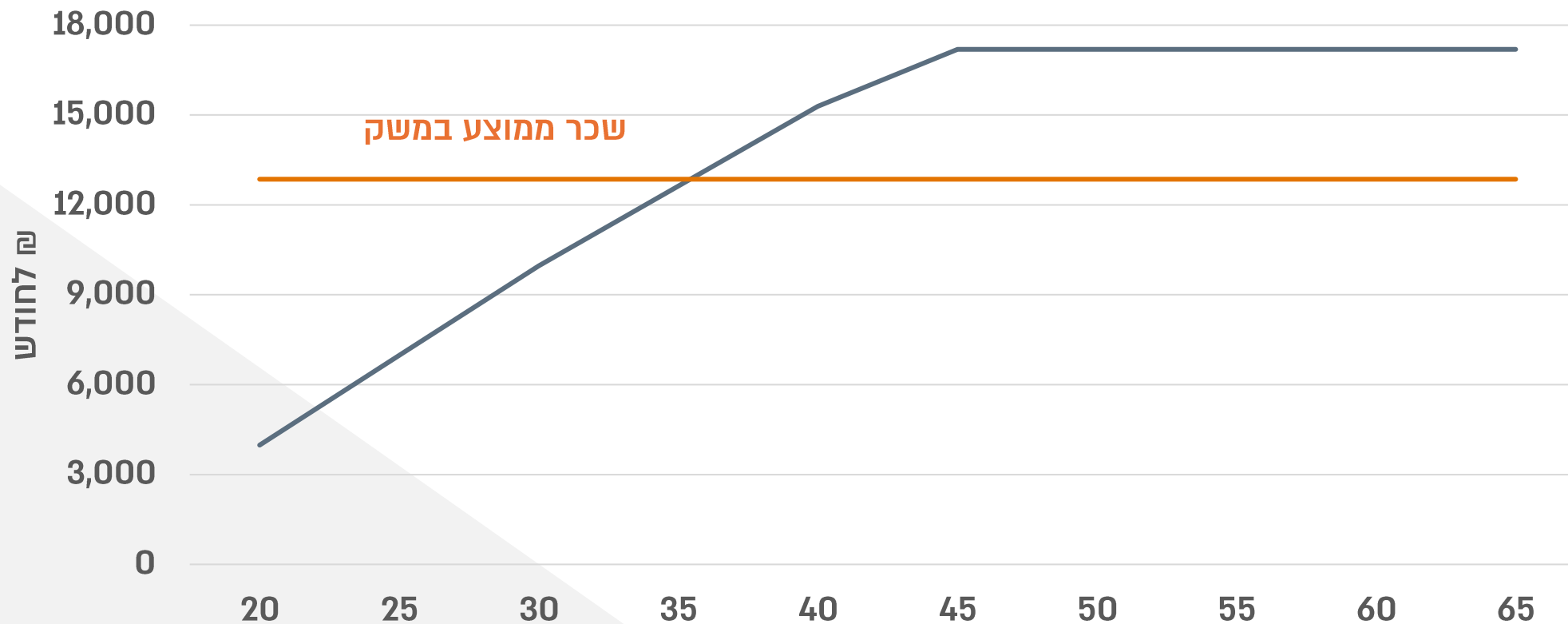

פגיעה בפעילות עסקית במשק

- טווח גילאי משרתי המילואים נע בין חיילים לאחר שחרור ועד לבוגרים בעשור החמישי לחייהם.
- משרתי המילואים נמנים על שכבה יצרנית מרכזית במשק, אשר כוללת שכירים, עצמאים ומנהלים בעלי השכלה וניסיון, הנמצאים בתקופת שיא כושר העבודה שלהם. אבדן ימי עבודה כתוצאה מהארכת שירות המילואים שלהם מהווה על כן פגיעה משמעותית בתפוקת המשק.
- מנגד, גיוס צעירים בגילאי 18-20 מייצרת פגיעה פחותה באופן משמעותי, שכן מדובר בחתך גילאי שגם אילו היה מועסק, הינו בעל תרומה מופחתת לתוצר בשל היותו חסר ניסיון תעסוקתי וללא השכלה אקדמית ומקצועית.
- ממצאי הדו"ח מצביעים על חסכון כלכלי של 70% מהעלות למשק הלאומי בחלופה של הרחבת בסיס הגיוס לשירות הסדיר מול חלופת הארכת ימי המילואים, כלומר חסכון של 4.2 מיליארד ₪ לשנה.

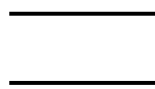
התפלגות שכר חודשי ממוצעת לפי גיל, ₪

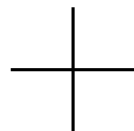
מקור: עיבודי BDO על נתוני למ"ס

מבחינה כלכלית, ישנה עדיפות לגיוס אוכלוסייה צעירה, בעלת תרומה מופחתת למשק על פני אוכלוסיות מבוגרת ויצרנית יותר

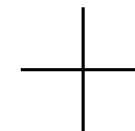
עלות משקית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית

הכסד לימוד ופנאי

פגיעה בתעסוקת בני זוג

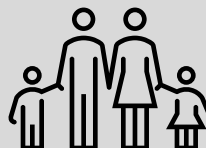

פגיעה בתוצר

אבדן שעות לימוד ופנאי
כתוצאה מתוספת ימי מילואים

צמצום שעות עבודה של בני זוג של
משרתי מילואים

פגיעה תקציבית

פגיעה בפעילות עסקית במשק

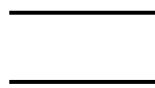
- שירות המילואים של בן הזוג מהווה פגיעה כלכלית בכושר העבודה של בן/בת הזוג.
- לצורך הניתוח במסמך זה, אומדן הפסד שעות עבודה של בני/בנות זוג מתבסס על הערכה שמרנית על פי עקרונות חוק עבודת נשים (תשי"ד-1954).
- לפי חוק זה מותרת היעדרות מן העבודה, בתקופה בה בן הזוג שווה במילואים לשעה אחת ביום:

(א) בתקופה שבה בן זוגה שווה בשירות מילואים, כהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 – שעה אחת ביום, החל ביום הראשון לשירות המילואים, ובלבד שמתקיימים התנאים המפורטים להלן:

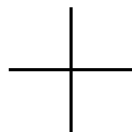
- (1) תקופת המילואים של בן הזוג לא תפחת מחמישה ימים רצופים;
- (2) לעובדת ילד שטרם מלאו לו 13 שנים הנמצא עמה;
- (3) העובדת מועסקת במשרה מלאה לפי הנהוג במקום עבודתה;
- (4) העובדת הודיעה למעסיקה על מימוש הזכות לפי פסקה זו והציגה לפניו אישור המעיד על שירות המילואים של בן זוגה; שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים רשאי לקבוע הוראות נוספות לעניין הודעה כאמור;

- הפסד שעת עבודה ביום מייצג פגיעה של כ-12% בתעסוקת בן הזוג.
- הניתוח בעבודה זו הנו שמרני שכן מניח פגיעה בתעסוקת בן הזוג של שעה ביום בלבד ורק בעבור משפחות להן ילדים מתחת לגיל 13, כאמור בחוק. יתר על כן, לא בוצעה הבחנה בעבודה זו בין בני זוג שכירים לעצמאיים אשר הפגיעה בתעסוקתם צפויה להיות גדולה אף יותר.

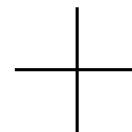
עלות משקית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית

הכסד לימוד ופנאי

פגיעה בתעסוקת בני זוג

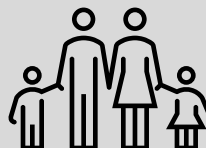

פגיעה בתוצר

אבדן שעות לימוד ופנאי
כתוצאה מתוספת מימי מילואים

צמצום שעות עבודה של בני זוג של
משרתי מילואים

פגיעה תקציבית

פגיעה בפעילות עסקית במשק

- הפגיעה מהארכת שירות המילואים אינה מתבטאת בהפסד שעות עבודה בלבד, אלא גם בהפסד שעות לימודים ופנאי.
- אומדן הפגיעה הכלכלית מהפסד שעות לימודים ופנאי מתבסס על בסיס מתודולוגיה ממשלתית מקובלת (נוהל פר"ת) לאומדן הכלכלי של ערך אובדן שעת פנאי (שעה שאינה שעת עבודה).
- בנוסף, מטעמי שמרנות לא נלקח בחשבון הפסד משקי כתוצאה מהפסדי ימי עבודה של סטודנטים.
- עפ"י מתודולוגייה זו העלות הכלכלית של הפסד שעת לימודים ופנאי הנה כ-30 ₪ לשעה (בדומה לשכר המינימום במשק).

**עלות משקית
מהגדלת מכסת ימי
המילואים השנתית**

עלות תקציבית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית

- סד"כ המילואים של צה"ל, בהתאם לפרסומים בימי חרבות ברזל, מוערך בקרוב ל-400 אלף חיילים.
- הארכת שירות המילואים צפויה להביא לתוספת שנתית של כ-3 מיליון ימי מילואים. זאת תחת הנחת מימוש של כ-35% מפוטנציאל תוספת ימי המילואים בדומה למימוש בפועל של 35% מתקרת ימי המילואים המוקצים לצה"ל כיום.
- העלות התקציבית הישירה של גיוס חייל מילואים מוערכת בכ-800 ₪ ליום, הכוללים את עלות השכר והתגמולים הנלווים לו, בהתאם העלות התקציבית מהגדלת מכסת ימי המילואים מוערכת בכ-2.4 מיליארד ₪ בשנה.

עלות יומית תקציבית לחייל מילואים, ₪ ליום	תוספת ימי מילואים בשנה, מיליונים*	סך עלות תקציבית למשק, מיליארדי ₪ בשנה*
800	3.0	2.4

* לפי תרחיש בסיס.

כמות הימ"מים העתידית תבסס על צרכי המערכת בזמן אמת. משכך, בהתבסס על אומדני ימ"מים בפועל ועל שיעור השינוי המשתקף מן החוק המוצע, נבחנו 3 תרחישים להערכת העלות המשקית מתוספת ימ"מים שנתית בחוק המילואים. ראו נספח לפירוט התרחישים.

עלות משקית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית

סך עלות למשק, מיליארדי ₪ בשנה*
2.4 מיליארדי ₪ בשנה
2.1 מיליארדי ₪ בשנה
0.6 מיליארדי ₪ בשנה
0.8 מיליארדי ₪ בשנה
5.8 מיליארדי ₪ בשנה

עלות יומית לחייל מילואים, ₪ ליום	
800 ₪ ליום	עלות תקציבית**
720 ₪ ליום	פגיעה בפעילות עסקית במשק
190 ₪ ליום	פגיעה בתעסוקת בני זוג
260 ₪ ליום	הפסד לימוד ופנאי
1,970 ₪ ליום	סה"כ עלות משקית

* לפי תרחיש בסיס.

כמות הימ"מים העתידית תבסס על צרכי המערכת בזמן אמת. משכך, בהתבסס על אומדני ימ"מים בפועל ועל שיעור השינוי המשתקף מן החוק המוצע, נבחנו 3 תרחישים להערכת העלות המשקית מתוספת ימ"מים שנתית בחוק המילואים. ראו נספח לפירוט התרחישים.

** עלות תקציבית ישירה של גיוס חייל מילואים מוערכת בכ-800 ₪ ליום, הכוללים את עלות השכר והתגמולים הנלווים.

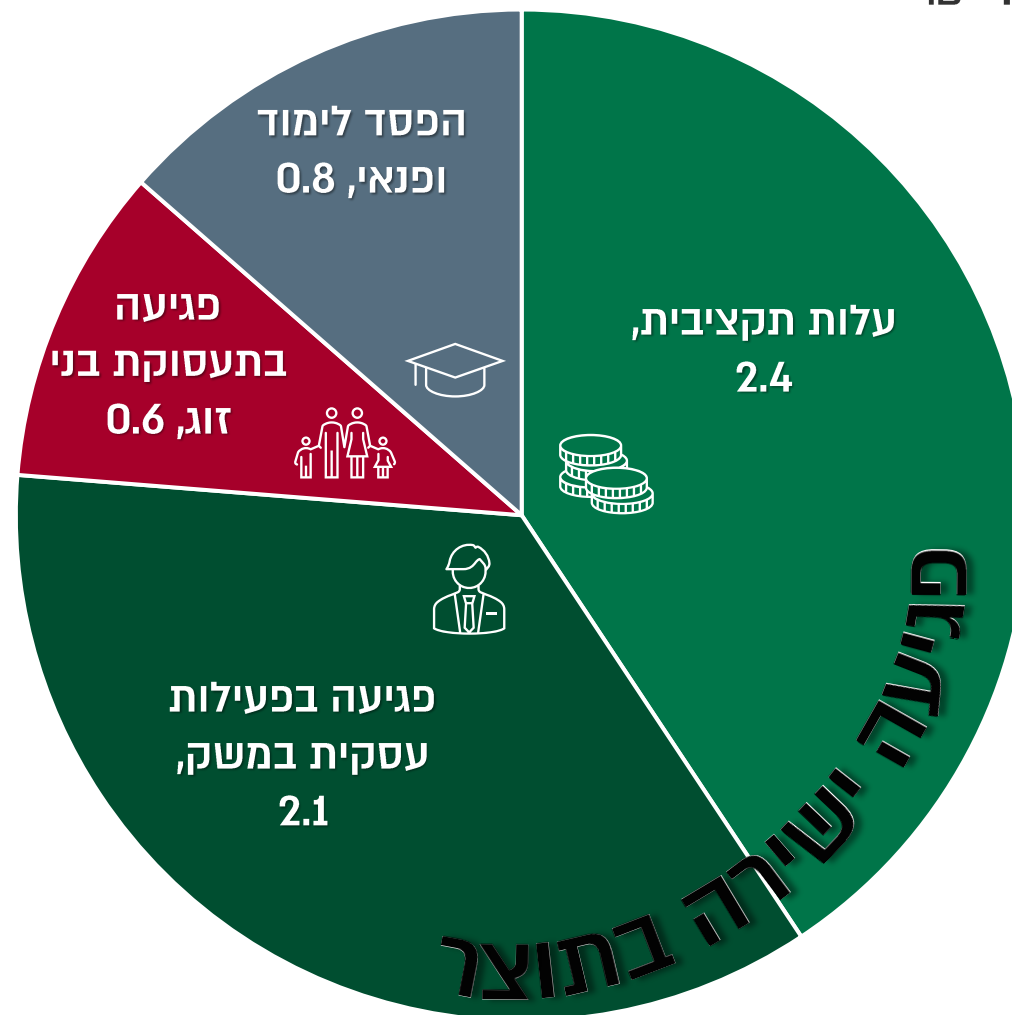
עלות משקית מהגדלת מכסת ימי המילואים השנתית

מיליארדי ₪

5.8

=

מיליארד ₪
סך עלות משקית שנתית

* לפי תרחיש בסיס.
המספרים עוגלו לצרכי הצגה

החמרה במציאות הביטחונית 45%	תרחיש בסיס 35%	שיפור במציאות הביטחונית 25%		
מימוש ימי מילואים נוספים	מימוש ימי מילואים נוספים	מימוש ימי מילואים נוספים		
3.3	2.4	1.8	עלות תקציבית**	פגיעה ישירה בתוצר
2.9	2.1	1.6	פגיעה בפעילות עסקית במשק	
0.8	0.6	0.4	פגיעה בתעסוקת בני זוג	
1.1	0.8	0.6	הפסד לימוד ופנאי	
8.1	5.8	4.5		סה"כ עלות משקית

* כמות הימ"מים העתידית תבסס על צרכי המערכת בזמן אמת. משכך, בהתבסס על אומדני ימ"מים בפועל ועל שיעור השינוי המשתקף מן החוק המוצע, נבחנו 3 תרחישים להערכת העלות המשקית מתוספת ימ"מים שנתית בחוק המילואים. ראו נספח לפירוט התרחישים.

** עלות תקציבית ישירה של גיוס חייל מילואים מוערכת בכ-800 ₪ ליום, הכוללים את עלות השכר והתגמולים הנלווים.

**צמצום עלות משקית
מהרחבת בסיס הגיוס**

מתודולוגיה – צמצום עלות משקית ע"י הרחבת בסיס הגיוס

- משרתי המילואים בישראל הנם ברובם בטווח הגילאים 21-44.
- טווח גילאים זה מהווה את עיקר השכבה היצרנית בישראל והנו בעל תרומה מרכזית לתוצר המקומי.
- הרחבת בסיס הגיוס מאפשר גיוס צעירים שאינם חלק מכוח התעסוקה, ולכן מצמצם משמעותית את הפגיעה במשק.
- לפיכך, מבחינה כלכלית חלוקה שוויונית יותר של הנטל באמצעות הרחבת בסיס הגיוס מאפשרת חיסכון של העלות המשקית הנגזרת מהגדלת מכסת ימי המילואים.
- לצורך בחינת החיסכון המשקי מהרחבת בסיס הגיוס נבחנה העלות המשקית של יום מילואים נוסף אל מול העלות המשקית היומית של חייל סדיר.
- העלות התקציבית של הרחבת הגיוס של חיילים סדירים משקללת משכורת צבאית בהתאם לתמהיל סוגי השירות השונים ותוספות בגין מענקי סיוע ותשמ"ש לחיילים בעלי ילדים בהתאם לתמהיל ממוצע של חרדים בגילאים הרלבנטיים, זאת בקיזוז העלות התקציבית הישירה של החלופה של לימודיו בישיבה/בכולל.

השוואת עלות כלכלית ליום שירות צבאי – מילואים מול סדיר

עלות/יום/חייל	חייל מילואים	חייל סדיר	חיסכון ליום מהרחבת בסיס הגיוס
פגיעה ישירה בתוצר	800	80*	
פגיעה בפעילות עסקית במשק	720	-	
פגיעה בתעסוקת בני זוג	190	-	
הפסד לימוד ופנאי	260	480	
סה"כ עלות משקית	1,970	560	1,410

* עלות תקציבית של חייל חרדי סדיר: אומדן בהתאם למשכורת צה"לית, תשמ"ט בהתאם לשיעור נשואים ועם ילדים, בקיזז עלות תקציבית ישירה של בן ישיבה/אברך

הגדלת הסד"כ הצבאי באמצעות הקטנת הפטורים לגיוס חרדים, חסכון של כ-70% מהעלות המשקית מתוספת ימי המילואים

- לצורך ההגדלת הסד"כ הצבאי הונח כי תוספת של כ-3 מיליון ימי מילואים* בשנה הינה שוות ערך להרחבת בסיס הגיוס ע"י בכ-9,000 חיילי סדיר, המהווים כ-20% מתלמידי הישיבות הגבוהות בישראל בגיל השירות הצבאי.
- הרחבת בסיס הגיוס תחסוך כ-70% מהעלות המשקית מתוספת ימי המילואים הנדרשת, כלומר חיסכון של 4.2 מיליארד ₪ בשנה תחת תרחיש בסיס.
- תרחיש החמרה במציאות הביטחונית ידרוש הרחבת בסיס גיוס של כ-12,000 חיילי סדיר שאינם בשירות צה"ל ואילו תרחיש שיפור במציאות הביטחונית ידרוש הרחבת בסיס גיוס של כ-7,000 חיילי סדיר שאינם בשירות צה"ל.

תרחיש	עלות למשק	הרחבת בסיס גיוס נדרשת	חיסכון ימי מילואים בשנה, מיליונים	חיסכון למשק, מיליארדי ₪
שיפור במציאות הביטחונית	4.5	7,000	2.3	3.2
בסיס	5.8	9,000	3	4.2
החמרה במציאות הביטחונית	8.1	12,000	4.1	5.7

*תרחיש בסיס המספרים עוגלו לצרכי הצגה

- בשירות הסדיר רבים מהחיילים רוכשים הכשרת מקצועית אשר תורמת לשילובם בכוח העבודה ולהגדלת ההכנסה והתוצר גם לאחר תום שירותם. תועלות עקיפות אלו לא נכללו בעבודה זו.
- לצורך העבודה נלקחה הנחה מחמירה כי לאחר תום השירות בני הישיבות שגויסו לשירות סדיר, ישובו ללימודיהם.

מבחינה כלכלית חלוקה שוויונית יותר של הנטל באמצעות הרחבת בסיס הגיוס מאפשרת חיסכון של העלות המשקית הנגזרת מהגדלת מכסת ימי המילואים

נספחים

- המתווה המוצע מעלה את כמות ימי המילואים האפשרית בשנה ומאריך את גיל הפטור

תוספת ימי מילואים	מתווה חדש שנתי מירבי	מתווה ישן שנתי (נגזר)	מתווה ישן תלת-שנתי (מירבי)	ימי מילואים בשנה
24	42	18	54	חייל
25	48	23	70	מפקד
27	55	28	84	קצין

גיל פטור - מתווה חדש	גיל פטור - מתווה ישן	דרגה
45	40	חייל
45	40	מפקד
50	45	קצין

מקור		
370,000	הערכות חרבות ברזל	כמות סד"כ מילואים מירבי
1.5%	מרכז המידע של הכנסת	שיעור גיוס בנות דתיות (ללא שירות לאומי)
17%	תא"ל אמיר ודמני, ראש חטיבת תכנון ומנהל כח אדם בצה"ל, דיון בכנסת, 2022	שיעור נשים ממערך המילואים
	עיבודי BDO על נתוני למ"ס	נתוני השכר והתפלגות ההכנסות
~1,700	עיבודי BDO על נתוני למ"ס	תוצר ממוצע למועסק (ש ליום)
	INSS	תמהיל משרתי המילואים, בחלוקה גילאית
27.3 + הצמדה	נוהל פר"ת, 2021	ערך הזמן (ש לשעת פנאי)
	הפסד שעות עבודה לפי חוק עבודת נשים (תשי"ד-1954)	חישוב הפסד התוצר לבני-בנות זוג
	אתר צה"ל	שכר חיילי סדיר ותוספות
	המכון הישראלי לדמוקרטיה	עלויות תקציביות של תלמידי ישיבה
	המכון הישראלי לדמוקרטיה	שיעור נשואים בחברה החרדית

מאפייני חיילי המילואים

תמהיל משרתי המילואים בישראל, לפי גיל וחתך תעסוקה

סה"כ	+40	39-34	33-28	27-21	
16%	0%	0%	3%	13%	סטודנטים
50%	1%	11%	19%	19%	שכירים
31%	2%	11%	10%	8%	עצמאיים ומנהלים
3%	0%	1%	1%	1%	לא מועסקים
100%	3%	23%	33%	41%	סה"כ

+40	39-34	33-28	27-21	
7.5	8.5	8	4	ממוצע ימי מילואים שנתי בפועל, בחלוקה לגיל
80%	67%	25%	3%	שיעור משרתי מילואים בעלי ילדים*

* מתוך כלל משרתי המילואים באותה קבוצת הגיל

מקור: INSS

- בשנת 2008 חוקק חוק שירות המילואים (התשס"ח-2008) אשר הסדיר לראשונה בחקיקה נפרדת את שירות המילואים בצה"ל והגדיר את מבנה מערך המילואים.
- בחוק זה, נחקקו תקרות ימי מילואים מירביים לשירות במהלך שלוש שנים:

7. (א) (1) מספר הימים המרבי שבהם ישרת חייל מילואים בשירות מילואים לא יעלה על מספר הימים כמפורט להלן, לפי העניין, במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות:

(א) לגבי חייל מילואים שאינו קצין וממלא תפקיד שאינו פיקודי – 54 ימים;

(ב) לגבי חייל מילואים שאינו קצין וממלא תפקיד פיקודי – 70 ימים;

(ג) לגבי חייל מילואים שהוא קצין – 84 ימים.

- לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, העבירה הכנסת הוראת שעה להגדלת מכסת ימי המילואים השנתית האפשרית. הוראת שעה זו הוארכה וצפויה לפוג ביוני 2024.
- בפברואר 2024, הגישה הממשלה תזכיר חוק להערות הציבור לתיקון חוק המילואים המגדיל, בין היתר, את כמות ימי המילואים השנתית האפשרית, כמו גם את גיל קבלת הפטור משירות מילואים (כיום מכסת המילואים גדלה בהוראת שעה)

תיקון סעיף 7(א) 1. בחוק שירות המילואים, תשס"ח-2008¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 7 -

- (1) בסעיף קטן (א)(1), בסיפה, במקום "במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות" יבוא "בשנה";
- (2) בסעיף קטן (א)(1)(א) במקום "54 ימים" יבוא "42 ימים";
- (3) בסעיף קטן (א)(1)(ב) במקום "70 ימים" יבוא "48 ימים";
- (4) בסעיף קטן (א)(1)(ג) במקום "84 ימים" יבוא "55 ימים";

חוק המילואים כיום ותיקון חוק המילואים

- תוספת ימי המילואים השנתית מהצעת החוק עומדת על 24-27 ימי מילואים בשנה למספר ימי המילואים המירבי הנוכחי.

תוספת ימי מילואים	מתווה חדש שנתי מירבי	מתווה ישן שנתי (נגזר)	מתווה ישן (מירבי) תלת-שנתי	
24	42	18	54	חייל
25	48	23	70	מפקד
27	55	28	84	קצין
25	45	20	60	ממוצע משוקלל

- מנתוני ה-INSS, ממוצע הימ"מים טרום המלחמה הנו כ-6.5 ימים בשנה לחייל מילואים. ממוצע זה משקף שיעור מימוש של כ-35% ממכסת ימי המילואים השנתית לחיילי המילואים.
- בהתבסס על מקדם מימוש זה ועל תוספת ימי המילואים בהתאם לתיקון חוק המילואים, הוגדרו 3 תרחישים להערכת העלות המשקית מתוספת ימ"מים שנתית בחוק המילואים, זאת היות וכמות הימ"מים העתידית מתבססת על צרכי מערכת בזמן אמת.

- הנחת הבסיס – שמירה על מקדם מימוש קיים (היחס בין מכסת ימי מילואים למימוש ימי מילואים בפועל – מצב קיים) של כ-35%
- תרחיש החמרה במציאות הביטחונית – הגדלת מימוש ימי מילואים שנתי – 45% מימוש
- תרחיש שיפור במציאות הביטחונית – הקטנת מימוש ימי מילואים שנתי ל-25%

תוספת מתווה חדש				
החמרה במציאות הביטחונית	תרחיש בסיס	שיפור במציאות הביטחונית	נקודת מוצא	
45%	35%	25%		מקדם מימוש
11	8	6	25	תוספת ימי מילואים שנתיים לחייל מילואים

תודה